

Sysmän kunta, kaavoitus
kirjaamo@sysma.fi

Viite: Lausuntopyyntö 3.11.2022**Asia: Seittenrannan ja Mäyräniemen ranta-asemakaava, valmisteluvaihe, Sysmä**

Insinööritoimisto Poutanen Oy on laatimassa kiinteistönomistajien toimeksiannosta ranta-asemakaavaa Seittenrannan ja Mäyräniemen alueille Sysmään. Suunnittelualue käsittää kaksi kiinteistöä ja on laajuudeltaan yhteensä noin 5,2 ha. Kaavan tavoitteena on osoittaa Seittenrantaan neljä omarantaista lomarakennuspaikkaa tällä hetkellä rakentamattomille alueille. Mäyräniemestä lomarakennuspaikat poistetaan ja alue osoitetaan maa- ja metsätalousalueeksi. Rakennuspaikkojen siirron jälkeen yksi lomarakennuspaikka jää vielä käyttämättä Päijänteen ranta-alueiden osayleiskaavamuutoksen mitoituksen mukaisesti.

Pyydettyinä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 1.9.2022 päivätystä kaavaluonnoksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Seittenrannan suunnittelualan luoteispuolella, noin 120 metrin päässä, sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama muinaisjäänkökohde, kivikautinen asuinpaikka (muinaisjäänkörekisterin tunnus *Riuttämäki*, nro 781010063). Kohteella on viimeksi käyty vuonna 1999 eikä sen rajoja ole koskaan selvitetty (*S.-L. Seppälä 1999. Sysmä – Esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäänkösten inventointi. Keskustan kaava-alueen ulkopuoliset kohteet*, s. 65). Tämän vuoksi kohde on muinaisjäänkörekisterissä pistekohteena aluerajauksen sijaan. Muinaisjäänköksen ulottuminen suunnittelualueelle on mahdollista. Lähiseudulta tunnetaan myös runsaasti muita kivikautisia asuinpaikkoja samoilta rantakorkeuksilta kuin pääasiassa 80–95 mmpy välille sijoittuva suunnittelualue. Alueen pohjoisosassa kulkee voimalinja mutta muutoin se on rakentamatonta.

Mäyräniemen suunnittelualan länsipuolella, noin 260 metrin päässä, sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama muinaisjäänkökohde, historiallinen kaskiröykkiöalue (muinaisjäänkörekisterin tunnus *Tokue*, nro 1000031445). Kohteen rajaus on tarkistettu vuonna 2017 eikä se jatku suunnittelualueelle (*E. Sorvali 2017. Sysmä Tokue – Historiallisen ajan kaskiröykkiöalueen tarkastus*). Suunnittelualue sijaitsee pääasiassa 75–80 mmpy korkeudella ja on kokonaan rakentamatonta. Rautakaudelle tai historialliseen aikaan ajoittuvien muinaisjäänkösten sijainti alueella on mahdollista.

Sysmän kunnan arkeologinen yleisinventointi tehtiin vuonna 1999 ja sitä täydennettiin vuonna 2004. Myöhemmät osainventoinnit eivät ole kohdistuneet asiakohdan kaavamuutosalueisiin: suunnittelualue ei

kuulunut vuonna 2006 suoritetun inventoinnin tutkimusalueeseen (*T. Jussila 2006. Sysmä – Pohjois-Sysmän ranta- ja kyläyleiskaava-alueen muinaisjäänösinventointi*, s. 5) eikä vuonna 2012 suoritetun inventoinnin tutkimusalueeseen (*E. Sorvali 2012. Sysmä – Päijänteen ranta-alueiden osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi*, s. 5 ja Liite 2 Kartta 2). Todennäköisesti kummallakaan asiakohdan suunnittelualueella ei ole koskaan arkeologi käynyt. Alueiden muinaisjäänöksistä ei siten ole olemassa ajantasaista inventointitietoa.

Riittävät selvitykset ovat yksi tärkeä maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999 + myöh. täydennykset) sisältyvä vaatimus myös kulttuuriperinnön osalta. Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää, että kaavatyöhön liittyvänä selvityksenä asiakohdan alueilla suoritetaan arkeologinen inventointi, jolla pyritään selvittämään ja kartoittamaan kaava-alueen sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan kiinteät muinaisjäänneet. Mahdollisesti löytyvien uusien kiinteiden muinaisjäänösten rajat tulee samassa yhteydessä määrittää ja ottaa huomioon kaavaa laadittaessa.

Arkeologiset tutkimukset voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internet-sivuilta (kohdasta *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Alueellinen vastuumuseo ja Museovirasto neuvovat tarvittaessa selvitysten tilaamisessa. Tutkimuksen on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin tutkimuksen, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Alueellinen vastuumuseo valvoo suoritettavia tutkimuksia ja niiden riittävyyttä – tutkimusraportti on lähetettävä museolle arvioitavaksi ennen sen toimittamista tilaajalle.

Kaavaselostuksen kohdasta 3.2.1 Tehdyt selvitykset museo huomauttaa, että Muinaisjäänösrekisteri (tai vuonna 2008 tehty listaus Päijät-Hämeen kiinteistä muinaisjäänöksistä) ei ole selvitys. Sen kautta on kuitenkin mahdollista tarkistaa, milloin suunnittelualueen muinaisjäänökset on viimeksi selvitetty ja ovatko muinaisjäänösten osalta tiedot ajan tasalla. Lisäksi, kuten edellä todettiin, suunnittelualue ei kuulunut vuoden 2012 osayleiskaavainventoinnin tutkimusalueeseen.

Kaavaselostuksen kohtaan 4.3.1 Osalliset museon nimen voi korjata vastaamaan sen nykyistä muotoa Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 suunnittelualueille ei ole osoitettu kaavamerkintöjä. Alueella on voimassa 2013 hyväksytty Päijänteen ranta-alueiden osayleiskaavan muutos, jossa Seittenrannan suunnittelualueelle on osoitettu kaksi lomarakennuspaikkaa ja Mäyräniemelle kolme lomarakennuspaikkaa. Nyt laadittavassa ranta-asemakaavassa Seittenrannan rakennuspaikkojen määrä nousee neljään. Mäyräniemen

suunnittelualue puolestaan osoitetaan kokonaan maa- ja metsätalousalueeksi (M), jolloin sinne ei jää rakennuspaikkoja. Molemmat alueet ovat ennestään rakentamattomia, eivätkä ne sijoitu rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta arvokkaiksi inventoiduille alueille. Molemmat alueet rajautuvat läntisimmältä osaltaan olemassaolevaan rakennuskantaan, joka on suurelta osin vapaa-ajan asumista. Museo katsoo, että esitetyt kaavamerkinnot ja -määräykset ovat riittäviä, eikä sillä ole rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman osalta huomautettavaa kaavaluonnokseen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

tutkija, arkeologi Siiri Tuomenoja

tutkija Lauri Miettinen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus